

لیکونکی: جیکب جی. هورنبرگر (Jacob .G.Hornberger).

منبع او دخپریډو نیټه: گلوبال ریسرچ (2022-12-09).

ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سید حسام «مل».

مونږ باید په افغانستان کې د امریکې دمتدې ایالاتو جگړه هیره نکړو

We Must Not Forget the U.S. War on Afghanistan

*****

کله چې پنتاګون د **ناتو** له سازمان څخه پر اوکراین باندې دروسې تحریک له یرغل څخه گټه ترلاسه کول په دې پوهیده چې د دې تها جم یوله ډیر په زړه پورې گټه یا مزایا په داوي چې د متدې ایالاتو د وسلو جوړونکو شرکتونو د خاوندانو په لاسي پدا او شتمن کړی یعنی هغه وسله جوړونکي شرکتونه کوم چې د متدې ایالاتو د ملي دولتې امنیت د جوړښت له نه بیلیدونکې او مهم غړو څخه دي .

دوال ستریت ژورنال دیو مقالې له مخې په اطمینان سره اوس دغه وسله جوړونکي خاوندان یا شرکتونه ډیر شیان دقدرداني لپاره لری .

د نړۍ ترټولو لوی وسلې جوړونکي د راکټ لانچرونو ، ټانکونو او مهماتو تولید ته وده ورکوي ځکه چې صنعت د هغه څه پوره کولو لپاره بد لیږي چې اجرایی یا جوړولی د اوکراین د جگړې له امله رامینځته شوي یعنی چې دا جگړه دوامداره غوښتنې تمه لري .

پنتاګون اوکراین ته د 17 ملیارد ډالرو څخه ډیرې وسلې او خدمات ژمن کړي چې ډیری یې د کورنیو موجوده زیرمو څخه اخیستل شوي . اویا د کورنیو او دمتدې ښو د زیرمو د ډکولو لپاره په نوي قراردادونو کې شاوخوا 3.4 ملیارد ډالر هم ورکړل شی .

پنټاگون پوهیده چې کله له افغانستان څخه وتلو ته اړ شو، چیرې چې د دریمې نړۍ د بې وزله هیواد د مرګ او ویجاړولو لپاره یې شاوخوا شل کاله په پراخه کچه وسلې کارولې، د وسلو تولیدونکو وفاداره اردو به د زیان سره مخ شي. هغه بحران چې پنټاګون په اوکراین کې رامینځته کړی په ښکاره ډول د دې رنځ په کمولو کې مرسته کړې .

پر اوکراین د روسیې یرغل یو بل ګټه پخپله پنټاګون هم درلوده او دا ځکه چې مخکې له دې چې امریکا یا نو ته په افغانستان کې د پنټاګون د شل کلنې وژونکې او ویجاړونکې ماتې په اړه د تمرکز کولو حقیقي فرصت ورکړل شي، هرچا په ځانګړې توګه پر اوکراین د روسیې د یرغل تمرکز پیل کړ یعنی چې دغه جګړې ته پام واړول د اوکرایین د کرکیچ له امله د افغانستان ټول ناوړین د یاد تور سوري (سیاه چال) ته وغورځول شو .

خومور په رښتیا هم دامریکې پرافغانستان باندې د ماتې په اړه یو څه جدي روحیه پلټنې، ازموینې او تحلیل ته اړتیا لرو . مور نشو کولی پنټاګون ته اجازه ورنکړو چې هغه کرکیچ وکاروي چې په اوکراین کې یې رامینځته کړی ترڅو زموږ پام په افغانستان کې له هغه څه څخه واړوي چې پېښ شوي . دا به یوه لویه تېروتنه وي چې یوازې له افغانستان څخه "پرېږدئ" او پنټاګون ته اجازه ورکړئ چې زموږ پام یوازې د شریرو روسانو او د اوکراین په اشغال باندې متمرکز کړي .

دا مهمه ده چې په اساسي قانون تمرکز وشي، هغه سند چې ولسمشر **بايدن** او دیموکراتانو او حتی ځینو جمهوري غوښتونکو ناڅاپه کشف او بیرته یې پیل کړ . دا د کانګرس لخوا د جګړې اعلان ته اړتیا لري مخکې لدې چې یو ولسمشر په قانوني توګه جګړه وکړي . د کانګریس له خوا هیڅکله د افغانستان پر ضد د جګړې اعلان نه دی شوی . دې کار د افغانستان په وړاندې د پنټاګون جګړه زموږ د اساسي قانون له مخې یو غیر قانوني کړنه دی .

په موازی یا مساویانه بڼه، که چیرې ولسمشر جورج ډبلیو بوش له کانګرس څخه د جګړې د اعلان غوښتنه کړې وای، نو دا یو حقیقت دی چې هغه به یې خوندي نه وو کړی . دا ځکه چې **بوش** به ونه توانیده چې د سپټمبر د یوولسمې په بریدونو کې د طالبانو د لاس لرلو په اړه کوم کلکه شواهد وړاندې کړي . د دې ډول پیچلتیا له کوم شواهدو پرته، دا ستونزمنه ده چې کانګرس د افغانستان په وړاندې د جګړې اعلامیه صادره کړي، او دا ځکه چې په ځانګړې توګه پدې پوهیدل چې دا ډول جګړه به د دریمې نړۍ په بې وزله هیواد کې په پراخه کچه مرګ او تباهي راولي .

بوش ادعا وکړه چې پر افغانستان د ده یرغل د "ځان د دفاع" د اصولو له مخې له اخلاقي پلوه توجیه شوی دی . خو دا ادعا ضرور په دې پورې تړلې وه چې د طالبانو رژیم د سپټمبر د یوولسمې په بریدونو کې لاس درلود . هیڅ داسې شواهد شتون نلري، او **بوش** پدې پوهیده په دې توګه، که هغه کانګرس ته تللی وای او د "ځان دفاع" پر بنسټ د جګړې د اعلان غوښتنه یې کړې وای، نو هغه به هلته په خالي لاس بیرته ستون شوی وای .

په حقیقت کې، که **بوش** په ریښتیا باور درلود چې د طالبانو رژیم په متحده ایالاتو برید کړی ، نو هغه به هیڅکله د ملګرو ملتونو لخوا د افغانستان د اشغال له لارې د خپل ځان د دفاع لپاره د تصویب غوښتنه نه وای کړې . هیڅ ولسمشر به دا کار ونه کړي .

د "هاربرینګ" چارج په اړه څه؟ بوش ادعا وکړه چې پر افغانستان د هغه یرغل له اخلاقي پلوه توجیه و ځکه چې افغانستان **اسامه بن لادن** ته پناه ورکړې وه . د **بوش** ادعا یې اعتباره ده . او دا ځکه چې د "پناه ورکولو" تور د تضمین لپاره، بوش باید داسې شواهد وړاندې کړي وای چې د طالبانو رژیم د سپټمبر د 11 د بریدونو څخه دمخه خبرو او په پوهه سره یې **د بن لادن** سره دسیسه جوړه کړه

ترڅو هغه ته د بریدونو پلان کولو لپاره یوه اډه چمتو کړي . **بوش** پوهیده چې هغه د داسې تور ملاتړ لپاره هیڅ شواهد نلري .

هغه څه چې **بوش** په حقیقت کې د هغه د "پناه ورکولو" تور یا تهمت څخه معنی درلوده دا وه چې طالبانو د **بن لادن** لپاره د **بوش** د غیر مشروطه سپارلو غوښتنې سره موافقت کولو څخه ډډه کوله . خو د نړیوالو قوانینو له مخې د طالبانو رژیم حق درلود چې د **بوش** د استرداد غوښتنه رد کړي . دا ځکه چې د افغانستان او امریکا ترمنځ د استرداد کوم تړون نه وو موجود کله چې د دوو هیوادونو ترمنځ د استرداد تړون شتون نلري، نو یو یې د بل څخه د استرداد غوښتنې ته اړتیا نلري .

د دې ادعا په اړه څه چې د سپټمبر 11 بریدونه " د جگړې عمل" و او له همدې امله متحده ایالاتو مشروع واک درلود چې په افغانستان کې د **بن لادن** د وژلو یا نیولو لپاره چې په افغانستان کې ژوند کوي، اشغال کړي؟

دا د افغانستان د اشغال لپاره یو دروند توجیه وه د متحده ایالاتو د قانون له مخې، ترهگری او یو جنایي جرم دی، نه د جگړې عمل نودهمدی له امله د ترهگری محاکمې د متحده ایالاتو په ولسوالیو محکمو کې راوړل کيږي . هیڅ هیواد مشروع واک نلري چې په بل هیواد برید وکړي ترڅو یو شکمن مجرم ووژني یا ونیسي چې په هغه هیواد کې اوسېږي .

یو له خورا بدنام ترهگرو څخه د CIA یو سړی و چې **جوز پوسادا کیریلس** نومېږي . هغه په پراخه کچه یو له هغو خلکو څخه شمیرل کيږي چې د **وینزویلا** په اسمان کې یې د **کیوبا** هوایی ډگر په بم سره ښکته کړ . هغه وروسته په خوندي توگه ځان په متحده ایالاتو کې ونیوه . کله چې وینزویلا د پوسادا د استرداد غوښتنه وکړه، د متحده ایالاتو چارواکو د هغه د منلو څخه انکار وکړ، سره له دې چې د وینزویلا او متحده ایالاتو ترمنځ د استرداد تړون شتون درلود .

ایا هغه مداخله کوونکي چې د **بن لادن** د وژلو او نیولو لپاره یې پر افغانستان د وژونکي او ویجاړونکي یرغل ملاتړ کاوه، د **پوسادا** د وژلو او نیولو لپاره به د امریکا د ورته وژونکي او ویجاړونکي وینزویلا د یرغل ملاتړ وکړي؟ زه فکر نه کوم .

په اوکراین کې د کرکیچ د پای ته رسولو لپاره د **نا تو** کارول خورا بد دي پداسې حال کې چې د متحده ایالاتو د وسلو جوړونکي په ښکاره ډول د دې کرکیچ گټه اخیستونکي دي ، نو پنتاگون هم دی ځکه چې دا د دې لامل شوی چې خلک هیر کړي چې پنتاگون د افغانستان له خلکو سره څه کړي او یوازې په **اوکراین** باندې د روسیې یرغل ته "حرکت" ورکوي . موږ باید اجازه ورنکړو چې دا پېښ شي ، په ځانگړي توگه د لوی مرگ او ویجاړۍ په پام کې نیولو سره چې پنتاگون د دریمې نړۍ د یوه بې وزله هیواد پر وړاندې په خپله غیر اخلاقي او غیرقانوني جگړه کې ویجاړ کړ .

دمقالی دلیکونکی په اړه څو کرښي :

جیکب جی هورنبرگر د آزادۍ د راتلونکي بنسټ بنسټ ایښودونکی او رییس دی . هغه په لاریډ و، تیکساس کې زیږیدلی او لوی شوی او خپل BA ترلاسه کړی . د ویرجینیا له نظامي انستیتیوت څخه په اقتصاد کې او د تیکساس پوهنتون څخه د قانون سند . هغه په تیکساس کې د دولسو کلونو لپاره د محاکمې وکیل و . هغه د دالاس په پوهنتون کې یو ملگری پروفیسور هم و، چیرې چې هغه د قانون او اقتصاد تدریس کاوه په 1987 کې، ښاغلي هورنبرگر د قانون تمرین پرېښود ترڅو د اقتصادي زده کړې بنسټ کې د پروگرامونو رییس شو . هغه په ټول هیواد کې د تیک رادیو سټیشنونو او

همدارنگه د فاکس نیوز نیل کاوتو او گریټا وان سوسټرین خپرونو کې پرمختللي آزادي او آزاد بازارونه لري او هغه د قاضي اندریو ناپولیتا نو خپروني فریدم وچ کې د منظم مبصر په توگه راڅرگند شو. دا مرکې په LewRockwell.com کې او د بشپړ متن څخه وگورئ. هغه ته بریښنالیک واستوئ.

----- په سلامونو [10-12-2022]

دهمدی مقالې په اړین لاندی مقاله هم ولولې ..... داکتر «مل»

*****

لیکونکی: داریوس شاه طهما سببی [Darius shahmasebi]

منبع او دخپریدو نیټه: گلوبال ریسرچ « 18-12-2019 »

ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

هغه څه چې هرڅوک د افغانستان په کاغذونو کې
ورک دي

**What Everyone Is Missing About the Afghanistan
Papers**

مونږپه هیڅ بڼه نشو کړي یا چاته اجازه نه ورکوو چې دافغانستان په اړین
اسناد پټ کړو

**We can't let the Afghanistan Papers obscure itself
into nothingness.**

که تاسو نورو شواهدو ته اړتیا لرئ چې په متحده ایالاتو کې وکیلان نشي کولی په بهر کې د بشري حقونو لپاره د امریکا ناوړه ژمنې ته پام وکړي - یا حتی د خلکو پروا نه کوي چې دوی یې دفتر ته رایه ورکوي - د افغانستان وروستیو کاغذونو او خپرونو ته دکانگرس څخه د عکس العمل پرته نور مه گورئ .

واشنگتن پوست د راپور له مخې دغې رسنۍ له ۴۰۰ ډېرو جنرالانو، ډیپلوماتانو او نورو چارواکو سره چې په مستقیمه توګه په جګړه کې ښکېل وو، له مرکو څخه ۲ زره پاڼې یا د نېټونه ترلاسه کړي دي. اسناد ښيي چې امریکایی چارواکو په افغانستان کې ډېر مخکې په اړه درواغ ویل، د افغانستان په اړه یې د بنسټیز پوهاوی نشتوالی، بې بنسټه شواهد پټول چې جګړه ناشونې ده، او په دې پروسه کې نږدې 1 تریلیون ډالر ضایع شوي. د پوست د خپریدو څخه لږ ساعت وروسته، کانګرس پنتاګون ته د 22 ملیارد ډالرو بودیجې زیاتوالي سره د دې عالي هڅو لپاره انعام ورکړ. مور څنګه کولی شو د یوې ټولني په توګه دا توجیه کړو؟

یو له پامه غورځول شوي احصایې - د ډېری اړوند و په مینځ کې - دا حقیقت دی چې د متحده ایالاتو تر برید د مخه ځای نو په بشپړ ډول د افغانستان د **د اپینو** غیرقانوني سوداګرۍ ته مخه کړې وه. د متحده ایالاتو له یرغل راهیسې، د **اپینو** ضد پروګرامونو لپاره د متحده ایالاتو د 9 ملیارد ډالرو تمویل سره یوځای، طالبان نه یوازې د پخوا په پرتله خورا پیاوړي شوي، بلکې په داسې یو هیواد کې په سیمنټ کې ناست دي چې اوس د نړۍ 80 فیصده **اپین** چمتو کوي.

زه په دې برخه کې مرسته نشم کولی مګر فکر کوم چې دا په قصدي توګه ترسره شوی.

بیا هم، دا به ارزښت ولري چې د افغانستان د کاغذونو په اړه یو ځل بیا مونږ په خپل غوسه او قهر باندې فکر وکړو او دا معلومه کړو چې په ریښتیا د څه شی په اړه مور په غوسه یو. ایا مور یوازې په غوسه یو ځکه چې د متحده ایالاتو لور پورو چارواکو مور ته د دې حقیقت په اړه دروغ ویلي چې دوی جګړه نه وه کتلې، دا یو لږ ارزښتناکه پروژه جوړوي؟ که متحده ایالات جګړه وګټي، په پروسه کې 1 تریلیون ډالر مصرف کړي، د ریکارډ شوی شمیر په ښه ملکي خلکو وژنه وکړي د ځای خلکو د ترور لپاره د شپې عملیات ګرځوي کړي، د ښي اومرکز ښي خوا ته جنګي جرمونه ترسره کړي، ایا دا به ناڅاپه هرڅه سم کړي؟ تر هغه چې جګړه ګټل کیږي، سمه ده؟

لکه څنګه چې بایدین د جګړې ګواښ کوي، مه هیروئ چې د افغانستان یرغل غیر قانوني وو.

حقیقت دا دی چې د ډیرو جګړو په څیر متحده ایالات خپل ځان پخپله محاکمه کوي؛ دا یو بل ډول جنګ وو چې - له پیل څخه په بشپړ ډول د دروغو او غلط فهمیو پر بنسټ ولاړ وو - لکه څنګه چې **مارجوري کوهن**، د **توماس جیفرسن** د حقوقو د ښوونځي پروفیسور او د ملي وکیلانو **گیلډ** مشر په مشهور او مشهور ډول سره وویل:

«د ملګرو ملتونو منشور یو تړون دی چې د متحده ایالاتو لخوا تصویب شوی او پدې توګه د متحده ایالاتو د قانون برخه ده. د منشور له مخې، یو هیواد کولی شي د بل هیواد په وړاندې وسله وال ځواک یوازې د ځان د دفاع لپاره وکاروي او هغه هم که د امنیت د شورا تصویب ترلاسه کړي. په افغانستان باندې د متحده ایالاتو تر یرغل مخکې له دغو شرطونو څخه هیڅ یوه هم نه وه پوره شوې. طالبانو پر مور باندې د سپټمبر د ۱۱ می برید نه دی کړی. له نولس سړیو څخه یواځې - 15 نفره د سعودي عربستان څخه وو - چې دغه برید ترسره کړل، او داسې کوم احتمالي ګواښ نه و چې افغانستان به په متحده ایالاتو یا د ملګرو ملتونو په کوم بل غړي هیواد برید وکړي. دې شورا امریکا یا

کوم بل هیواد ته اجازه نه ده ورکړې چې د افغانستان پر ضد له پوځي ځواک څخه کار واخلي نو په دې اساس په افغانستان کې د امریکا جگړه غیر قانوني ده.»

که په 2001 کال کې همداسې وي، نو دا جگړه څنگه چې نږدې دوه لسيزې دوام لري، د عقیدې سوالگر (باوري سوالگر) پیل کول دي چې په هغه وخت کې د افغان ملکي وگړو لپاره ناوړه پایلې وي

د 2010 کال د فبرورۍ په میاشت کې د افغانستان د پکتیا ولایت په یوه کلي کې د **ناتو** د شپږو عملیاتو په ترڅ کې د دوو حامله میرمنو په گډون اوه تنه ملکي وگړي ووژل شول **نا تو** هڅه وکړه چې دابرید په یو ډله ایز بڼی داورپکو به جگړیز فعالیت باندې واوروي **مگر نا تو** په چټکۍ سره د برتانوي خبریال جبروم ستارکي څخه مننه وکړه او هغه دا چې دمخه یې راپور ورکړی و چې دا یو غلط داستا دی یعنی چې هیڅ حقیقت نه لري .

دا غیرگون یا ترکیبی باور په حقیقت کې د طالبانو ضد پولیسو پورې اړه لري چې د متحده ایالاتو لخوا روزل شوي وو. او هغه دا چې په هغه وخت کې، چې کورنۍ د نوي زیربیلې زوی د نومولو د لمانځلو لپاره راټول شوي وو. چې دغه برید تر سره شوی وو د بي وسلې ملکي وگړو د اعدامولو په اړه د دوی بي پرواه پریکړې هغه څه دي چې دوی دواقاتواوایا د پېښو د پټولو هڅه کوي لکه دا چې امریکایي سرتیرو د وژل شویو امیند وارو میرمنو له بدن څخه د گوليو د ایستلو لپاره له لاسی چا قو څخه کار واخیست.

دا هغه ډول فعالیت دی چې د متحده ایالاتو د مالیه ورکونکو په ملیاردونو ډالر په منظم ډول تادیه کوي په افغانستان کې څه باندې ۷۷۵۰۰۰ پوځیان مېشت دي، چې ۲۳۰۰ امریکایي پرسونل وژل شوي دي . د یادولو وړ نه ده چې متحده ایالاتو هلته یوازې جگړه نه ده کړې، او نه یوازې د **ناتو** څخه، بلکې د نوي زیلاند په څیر د نامتو سوله ایزو هیوادونو څخه هم (چې په جنګي جرمونو تورن دي) مرسته کړې ده .

هو، مور با یدپه غوسه شو چې چارواکو د بریا دامکانا تو په اړه دروغ وویل یا چې دروغ وایی . مگر مور باید په لومړي سر کې اندیښمن شو چې دوی په لومړي سر کې زموږ هیوادونه په دې جگړو کې د ښکیلولو لپاره په لومړي ځای کې دروغ وایی، بی شمیره بی گناه ملکي وگړي په وار وار وژني .

مور نشو پریښودي چې دا وروستی خپرونه ځان په هیڅ شی کې پټ او پنهان کړي . د کانګرس وروستی عکس العمل یوه لویه منځنۍ گوته ده چې تا سوت ته ویل کیږي چې (a) هیڅکله به هیڅ شی نه وي کوم چې تا سویی په اړه کولی شی فکر وکړی او (b) دوی اصلاً په ساده ډول سره پروا نه کوي چې تاسو څنگه احساس کوئ . د ډیموکراسي په نړۍ کې د ډیموکراتیکو ارزښتونو د مخکښو ډیموکراتو تبلیغ کونکو یوله اصلی دندو څخه ده .

ددې مقالې د لیکونکي په اړه څو کرښي :

داریوش شهناهمسبي داریوش شهناهمسبي د اوتاګوله پوهنتون څخه د حقوقو او جاپاني ژبو په برخه کې دوه گوني سندونه بشپړ کړي، د بشري حقونو، نړیوال قانون او ژورنالیزم سره علاقه لري . هغه په تویتر کې په **TVsLeaking@** کې تعقیب کړی .

----- په درناوی «12-12-2022»

